

10. Sākot no jauna

Dievs, esmu dzirdējis cilvēkus runājam par „nožēlu”, „atgriešanos” un „piedzimšanu no jauna”, bet īsti nesaprotu, ko tas nozīmē. Kas man jānožēlo? No kā vai no kurienes man vajadzētu atgriezties? Ko nozīmē piedzimt no jauna? Ceru, ka tu atbildēsi uz maniem jautājumiem tagad, kad vēlos apsēsties un pavadīt laiku kopā ar tevi.

stāsts

Mūsu ģimenē baidīties no tēva bija dabiska lieta. Pat māte no viņa baidījās. Mēs – es un mana māsa – kā bērni domājām, ka visas ģimenes ir tādas kā mūsējā, ar neprognozējamu alkoholiķi, kam nebija iespējams izpatikt, un lūdzošu mammu, kas cenšas pasargāt bērnus. Mēs domājām, ka Dievs to tā ir ieplānojis.

Vienmēr bijām labi bērni: vismaz mamma allaž tā teica. Daļēji tas bija tāpēc, ka mēs neuzdrošinājāmies neko darīt. Bijām klusas un kautrīgas meitenes, kas reti runāja, – it īpaši tad, kad mājās bija tētis.

Tad kādu dienu mēs atklājām kaut ko jaunu un interesantu. Abas zinājām, ka tas nevienu nesadusmos. Mūsu mājai bija koka durvis, un mēs pārlicinājāmies, ka varam ar krītu uz tām zīmēt un pēc tam visu viegli nodzēst.

Mēs nodevāmies zīmēšanai un sazīmējām daudz jauku attēlu. Bijām lepnas par savu darbu un zinājām, ka mammai tas ļoti patiks. Visi mūsu draugi atnāks pie mums un varbūt vēlēsies, lai apzīmējam arī viņu durvis!

Bet gaidītās uzslavas nebija. Mamma mūsu darbā nesaskatīja skaistumu, bet tikai laiku un pūles, kas būs vajadzīgas, lai visu sakoptu. Viņa bija dusmīga! Mēs nesapratām, bet zinājām visu par dusmām! Mēs steigšus aizskrējām, lai atrastu vietu, kur paslēpties.

Mūsu mežos diviem maziem bērniem nebija grūti saspieties un paslēpties aiz kāda koka. Drīz izdzirdējām balsis, kas mūs sauca, bet mēs vēl joprojām nekustējāmies.

Saule norietēja, un debesis satumsa. Meklētāji nu bija uztraukušies, bet, jo ilgāk slēpāmies, jo grūtāk bija iziet no slēptuves. Mamma izsauca policiju.

Pieķērušās viena otrai, tumsā ar šausmām saklausījām vēl kādu balsi – mūsu tēti. Bet tā izklausījās dīvaina un neparasta. Bailes, ciešanas, izmisums – un pēc tam tika izteikta lūgšana. Asaras un lūgšana saplūda kopā.

Vai mūsu tētis bija nometies ceļos? Mūsu tētis apsola nodot dzīvi Dievam, ja vien viņš varētu atgūt sveikas un veselas savas meitiņas?

Viņš mūs pievilka kā magnēts. Mēs patiesībā neatceramies, kā pie viņa aizgājām, bet atceramies stiprās rokas, kas mūs turēja tā, it kā mēs būtu liels dārgums. Pēc tam mums bija jauns tētis. Dievs bija apmainījis viņu pret tādu, kas mūs mīlēja.

Jēdziens „atgriešanās” nozīmē radikālu attieksmes, emociju, vērtību un izturēšanās maiņu.

Mamma vienmēr teica, ka Dievs ir brīnumu Dievs, un es domāju, ka viņai ir taisnība. Viņš ar vienu krīti gabalu izmainīja visu mūsu ģimeni.¹

pārdomas

atgriešanās – lietvārds

Jēdziens „atgriešanās” nozīmē radikālu attieksmes, emociju, vērtību un izturēšanās maiņu. Šajā procesā cilvēks zaudē vienaldzību, neticību un naidu, bet iegūst atvērtību, ticību un kļūst atbalstošs.²

Es nevaru precīzi pateikt, kad esmu piedzīvojis to, ko sauc par atgriešanos. Mārtiņš Luters varēja nosaukt vietu, datumu un precīzu laiku. Džons Veslijs, metodisma pamatlicējs, arī zināja, kad notikusi viņa atgriešanās.

Daudzi kristieši var ļoti precīzi pateikt, kad risinājies šis svarīgais notikums viņu dzīvē. Bet vai tas, ka man nav tādas pašas pieredzes, nozīmē, ka neesmu atgriezies? Aplūkosim, kas ir atgriešanās un ko tā mūsos paveic.

Pārdabisku patiesību adekvāti izteikt cilvēku valodā vienmēr ir bijis nopietns uzdevums. Labākajā gadījumā mūsu vārdi spēj tikai virspusēji paust, ko Dievs mūsos dara. Par laimi, metaforas palīdz izcelt noteiktus aspektus un izveidot kopēju attēlu, īpaši, ja runa par kristīgās dzīves sākumu.

„Nožēla”, „atgriešanās” un „jaunpiedzimšana” ir bieži lietoti termini. Šie vārdi liek domāt, ka, cilvēkam kļūstot par kristieti, iesaistās gan dievišķais, gan cilvēciskais elements. Nožēla un atgriešanās rāda, ka mūsos notikusi izmaiņa, kas saistīta ar mūsu brīvo gribu. Mēs drīkstam pieņemt lēmumu un izvēlēties virzienu.

Tai pašā laikā šis jaunais sākums nav mūsu iniciatīvas rezultāts, tas nāk no ārpusēs. Mēs to piedzīvojam, ja atveramies Spēkam, kas nodrošina jaunu dzīvi tās vispilnīgākajā nozīmē.

jauns virziens

¹ Holly Schmeltzer, Nova Scotia, Kanāda, no www.sermonillustrator.org/illustrator/sermon3b/piece_of_chalk.htm, skatīts 2006. gada 10. aprīlī.

² Lai vairāk uzzinātu par šī plašā jēdziena lietojumu Bībelē, sk. Orr, James, M. A., D. D., General Editor. Definition for *CONVERSION*. *International Standard Bible Encyclopaedia*. www.Bible-history.com – ISBE; 1915.

nožēlot – darbības vārds

1) sajust nožēlu, pārbaudīt sevi vai būt nožēlas pilnam par izturēšanos pagātnē, sajust sirdsapziņas pārmetumus par pagātnes rīcību, attieksmi utt.;

2) izjust tādas skumjas grēka vai kāda trūkuma dēļ, kas mudina mainīt dzīvi;

3) ar nožēlu atcerēties izdarīto rīcību;

4) izjust žēlumu par kaut ko, nožēlot neapdomīgu rīcību.

Vispirms aplūkosim, ko nozīmē vārds „nožēlot” un frāze „būt atgrieztam”. Mūsdienu vārdnīcās šie jēdzieni ir pietiekami nepopulāri. Ja cilvēki vispār par tiem runā, tad viņiem ir tieksme tos pazemināt līdz patikas un nepatikas līmenim vai ārēji redzamām izmaiņām. Daži saka: „Savā dzīvē neesmu izdarījis neko tādu, kas man būtu jānožēlo.”

Bet nav iespējams saprast nožēlas un atgriešanās nozīmi pilnībā, ja vien pareizi nesaprotam, kas patiesībā ir grēks un kā tas šķir mūs no Dieva; turklāt šāds neizpratnes stāvoklis turpinās tik ilgi, kamēr pieņemam viņa izteikto piedāvājumu ievest mūs jaunā dzīves līmenī. Kad sākam saprast grēka nopietnību un tā destruktīvo dabu, ieraugām arī dilemmu – mēs pēkšņi gribam nožēlot un tikt projām no vietas, kur atrodamies.

Šī atgriešanās nav virspusējas raizes vai sekla nožēla. Tā ir kaut kas vairāk nekā atziņa, ka varbūt mums vajadzētu mazliet vairāk papūlēties, lai varam uzvarēt dažas nevēlamas tieksmes.

Apustulis Pāvils runā par daudz dziļāku nožēlu, ieviešot terminu „bēdas pēc Dieva nolūka”. Šī nopietnā, sirdī izjustā atskārsme, ka zaudēsim visu, ja pilnībā nemainīsim dzīvi un nesāksim to no jauna, ir vienīgais skumju veids, kas dara kaut ko labu un „ved uz .. izglābšanos”.³

„Bēdas pēc Dieva nolūka” nozīmē redzēt savu patieso situāciju un saprast, ka esam līdzīgi ticīgajiem Efesā. Pāvils viņiem (un arī mums) rakstīja: „Arī jūs bijāt miruši savos pārkāpumos un grēkos, kuros reiz dzīvojāt, piederdami šīs pasaules laikmetam.”⁴ Diezgan spēcīga valoda, bet tas nozīmē, ka grēks ir ļoti netikama lieta. Nav brīnums, ka dažiem vārdiem oriģinālajā ebreju un grieķu valodā, kas tulkoti kā „nožēlot”, ir saistība ar *elšanu*, *nopūtām*, *vaidiem* un *sirdsapziņas pārmetumiem*. Šāda veida dievišķa nožēla skar visu cilvēku.

Vienam grieķu vārdam, kas tulkots kā „nožēla” (*metanoia*), ir atšķirīga nozīme. Tas norāda uz izmaiņām domās un mērķos un liecina par „svētceļojumu no „miesas prāta” uz „Kristus prātu””, kā reiz ļoti precīzi izteicies kāds Bībeles pētnieks.⁵ Šis grieķu valodas smalkās

³ 2. Korintiešiem 7:8–11.

⁴ Efeziešiem 2:1–2.

⁵ Chamberlain, William D. *The Meaning of Repentance*. Westminster Publishing, 1943, 47. lpp.

nianses ļauj mums gūt vērtīgu priekšstatu. Izmaiņa, ko piedzīvojam, rada jaunu „sirdi” – pilnīgi jaunu pieeju dzīvei un svaigu ievirzi vērtībās un ideālos – mēs kļūstam atjaunoti savā prātā.⁶

ekstrēmās pārvērtības

Sākot dzīves ceļojumu kopā ar Kristu, tu esi „jauns radījums”.⁷ Bet kā to var redzēt? Tās ir ļoti nopietnas izmaiņas dzīvē, sākot ar mūsu būtnes visdziļākajiem slāņiem un pārejot uz ārieni, lai ietekmētu mūsu redzējumu, rīcību, runasveidu un pat apgērbi. Tā mūsu eksistencē ienes debesu dzīves kvalitāti.

„Jauns” reizēm var nozīmēt „turpmākais” vai „nākamais” – vienai epizodei seko cita, pilnīgi jauna. Grieķu vārds, kas latviski tulkots kā „jauns”, ir *neos*. Bet, kad Jaunās Derības sarakstītāji runā par „jaunu” personu „Kristū”, viņi izvēlas vārdu *kainos*, kas liecina par būtisku atjaunošanos – jaunu kvalitāti. Tā ir pilnīga „atjaunošanās savā prātā un garā”.⁸

Cilvēki, kas ieguvuši šādu jauno kvalitāti, nedzīvo vairs tā, kā agrāk. Viņi nedzīvo „vairs sev, bet tam, kas par viņiem ir miris”.⁹ Viņi ir kļuvuši par „jauniem cilvēkiem”, par jaunām būtnēm, „kas [radītas] pēc Dieva taisnības un patiesības svētumā”.¹⁰

Šis jaunais stāvoklis nav mūsu pūļu rezultāts. „Viss (jaunā dzīve) ir dāvana no Dieva.”¹¹ Tā ienāk mūsos no ārpuses, no pārcilvēciska avota. Tā ir dzīve, uz kuras ir dievišķā spēka zīmogs. Tā ir dzīves pārpilnība, ko Kristus nāca mums piedāvāt visā tās pilnībā.¹²

Vai jaunam sākumam var būt vēl piemērotāka metafora par *jaunpiedzimšanu*? Ar šo jēdzienu Jēzus mūs iepazīstina sarunā ar Nikodēmu, spēcīgu jūdu reliģisko vadītāju. Nikodēms atzina Jēzus dievišķās pilnvaras, bet viņa prāts, kas noteikti bija teoloģiski izglītots, nespēja aptvert labo vēsti, kurā Jēzus nāca dalīties. Jēzus pārsteidza viņu ar apgalvojumu, kas ir atkārtojies miljoniem reižu: „Ja kas nepiedzimst no jauna, tas nespēj redzēt Dieva valstību.”¹³

Redzēdams, ka Nikodēms nesaprot šo dziļo apgalvojumu, Jēzus centās paskaidrot mazliet pamatīgāk. Viņš piebilda: „Patiesi, patiesi, es tev saku: tas, kurš nepiedzimst no ūdens un Gara, nevar ieiet Dieva valstībā! Kas piedzimis no miesas, ir miesa, un, kas piedzimis no Gara, ir gars. Nebrīnies, ka es tev sacīju: „Jums jāpiedzimst no jauna!” Vējš pūš, kur grib, un tu dzirdi tā skaņu, bet nezini, no kurienes tas nāk un kurp iet. Tā ir ar katru, kas piedzimis no Gara.”¹⁴

⁶ Romiešiem 12:2.

⁷ 2. Korintiešiem 5:17.

⁸ Efeziešiem 4:23.

⁹ 2. Korintiešiem 5:15.

¹⁰ Efeziešiem 4:24.

¹¹ 2. Korintiešiem 5:18.

¹² Jāņa 10:10.

¹³ Jāņa 3:3.

¹⁴ Jāņa 3:5–8.

ielaid sevī pārdabisko

Svētais Gars līdzinās vējam, kas ir pilnībā ārpus mūsu saprašanas un kontroles. Šis spēks mūsu dzīvē ienes citas pasaules dvesmu. Gara darbības rezultātā mēs vairs nedzīvojam tā, kā iepriekš, tagad varam dzīvot „jaunu” dzīvi, kas aizpilda iepriekšējo tukšumu dvēselē.

Jaunpiedzimšana daudzējādi atgādina mūsu bioloģisko dzimšanu. Cilvēks iegūst dzīvību no avota, kas ir ārpus viņa, un mazulim ir nepieciešama pastāvīga aprūpe, lai augtu. Tā ir pārsteidzoša metafora, bet šajā gadījumā vērojama arī kāda nozīmīga atšķirība. Cilvēki bieži saka: „Es nekad neesmu lūdzis, lai varētu piedzimt šajā pasaulē!” Bet, runājot par garīgo jaunpiedzimšanu, tā notiek tikai tad, ja mēs pēc tās lūdzam.

Jāņa evaņģēlijs vēstī, ka šī piedzimšana notiek ūdenī un Garā. Ūdens attiecas uz kristību rituālu pagremdējot, kas ir visiem redzams ticības apliecinājums, kad mēs nožēlojam, pagriežamies citā virzienā un piedzīvojam jaunu dzīvi Kristū. (Par kristību vairāk lasāms 38. nodaļā.)

Bet, runājot par jaunpiedzimšanas procesu, nedrīkstētu aizmirst Gara kristības lomu, jo izmaiņas, kas notiek cilvēkā, nekad nav līdz galam pabeigtas. Kaut arī ir svarīgi, lai, sākdami jaunu virzienu savā dzīvē, mēs novērstos no saviem grēcīgajiem ieradumiem ar „dievišķām skumjām”, tas ir tikai visu lietu sākums. Laika gaitā vienmēr pastāv „zīdaiņa pēkšņās nāves sindroma” risks vai „dzīvību apdraudoši apstākļi”. Jaundzimušajam ir nepieciešama arī pareiza aprūpe un vērtīgs garīgais uzturs augšanai.

„Kungs, kas ir Gars, mūs pārveido pēc sava tēla aizvien lielākā godības spožumā.”¹⁵ Īpaši pievērsiet uzmanību pēdējai frāzei. Dievs ir dzīvības devējs. Viņš rada jaunu dzīvību. Viņš rūpējas par augšanu. Viņš garantē teicamu galarezultātu.

Raudzīdamies atpakaļ uz jauno dzīvi, ko saņēmām, kad pievērsāmies viņam, mēs ar pateicību sakām: „Dievs (nevis es) bija tas, kas audzēja!”¹⁶

ko teiksi?

Kā tu domā, kas tevī mainīsies, kad pieņemsi jauno dzīvi, kuru piedāvā Jēzus?

¹⁵ 2. Korintiešiem 3:18.

¹⁶ 1. Korintiešiem 3:6.